Kulturutskottets betänkande

1983/84:3

om statsmyndigheternas inlåning av konstverk (prop. 1982/83:98)

Propositionen

I proposition 1982/83:98 har regeringen (civildepartementet) föreslagit riksdagen att medge att statliga myndigheter får låna konstföremål enligt de riktlinjer som anges i propositionen.

Motion

I motion 1982/83:2294 av Göthe Knutson (m) hemställs att riksdagen avslår proposition 1982/83:98.

Propositionens innehåll

I propositionen behandlas de statliga myndigheternas rätt att från utomstående låna konstföremål för lokalutsmyckning och att i samband därmed gentemot ägaren ikläda sig ansvar för de inlånade föremålen, m. m.

Det föreslås att de statliga myndigheterna i fortsättningen skall få låna konstföremål enligt i huvudsak följande riktlinjer.

Den nya regleringen bör omfatta statsmyndigheternas inlåning av konstföremål från utomstående för att smycka sina lokaler, både om lånet är tillfälligt eller mer varaktigt. Den bör inte gälla sådana myndigheter, avdelningar inom myndigheter eller institutioner som själva bedriver museieller utställningsverksamhet.

Statsmyndigheterna bör som långivare godta uteslutande kommuner, landstingskommuner och kyrkliga kommuner m. fl. samt vissa stiftelser och föreningar.

Myndigheterna bör vid inlåning av konstföremål bara få ikläda sig ett s. k. presumtionsansvar för de inlånade föremålens värde.

Ingen särskild föreskrift om försäkring av konstföremål bör införas. Inte heller bör staten vid konstlån ställa någon ekonomisk garanti som omfattar värdet på inlånade föremål.

Vid varje låneuppgörelse bör upprättas ett skriftligt avtal, där samtliga villkor för lånet anges.

Värdet på varje konstföremål bör – åtminstone inom vissa gränser – anges i avtalet. Om parterna inte kan enas om värdet, kan den låntagande myndigheten själv låta värdera föremålet. Kostnaderna för värderingen kan därvid – om de inte betalas av långivaren eller någon annan – i sista hand komma att behöva betalas av låntagaren.

En skyldighet att registrera och inventera inlånade konstföremål bör införas.

I propositionen anförs att det enligt grundlagen krävs ett bemyndigande av riksdagen för att regeringen eller de myndigheter som lyder under regeringen skall ha rätt att låna konst som ägs av någon annan än staten. Det förordas i propositionen att ett generellt medgivande inhämtas i detta hänseende.

Utskottet

I propositionen föreslås, som framgår av föregående avsnitt, att riksdagen skall medge att statliga myndigheter får låna konstföremål enligt vissa riktlinjer.

Bakgrunden till propositionen är följande. Sedan domstolsverket i början av år 1976 hemställt att finansdepartementet skulle meddela föreskrifter om statens inlåning av konst från icke-statliga institutioner och framställningen remissbehandlats, gav budgetdepartementet efter ytterligare utredning ut rapporten (Ds B 1981:18) Konst i statliga verk. Även denna rapport har remissbehandlats. Rapporten har fogats till propositionen liksom en sammanställning av remissyttrandena.

I motion 1982/83:2294 (m) yrkas att propositionen skall avslås. Motionären framhåller att om denna skulle bifallas ännu ett område skulle bli föremål för statlig detaljreglering. Statliga myndigheter har under mycket lång tid lånat konstföremål och det finns knappast någon som uppfattat denna låneverksamhet som ett samhällsproblem, anför motionären. Han framhåller vidare bl. a. att domstolsverket avvisar en reglering av verksamheten med hänvisning till att syftet med myndighetens framställning blivit tillgodosedd genom budgetdepartementets rapport.

Utskottet vill framhålla att de flesta av de instanser som har yttrat sig över rapporten är positivt inställda till de framlagda förslagen. Många uttrycker sin tillfredsställelse över klarläggandena i rapporten och ser det som angeläget att statens ansvar för inlånade konstföremål regleras. I stort sett är det bara ett par remissinstanser som är negativa, bland dem domstolsverket. De anser att det över huvud taget inte behövs någon reglering av frågorna.

Även utskottet anser att det är önskvärt med en reglering av de statliga myndigheternas inlåning av konstföremål som inte är i statlig ägo. Det är dock viktigt att regleringen blir så enkel som möjligt och inte får en utformning som leder till onödig byråkratisering. Utskottet ser därför med tillfredsställelse att avsikten är att det inte skall utfärdas särskilda verkställighetsföreskrifter till den förordning som skall innehålla bestämmelserna om inlåningen av konstverk. Utskottet har inte något att erinra mot innehållet i de föreslagna riktlinjerna och tillstyrker att riksdagen ger ett bemyndigande i enlighet med vad som föreslås i propositionen.

I enlighet med det anförda tillstyrker utskottet propositionen. Detta innebär att motionen avstyrks.

Utskottet hemställer

att riksdagen med avslag på motion 1982/83:2294 bifaller proposition 1982/83:98.

Stockholm den 10 november 1983

På kulturutskottets vägnar
INGRID SUNDBERG

Närvarande: Ingrid Sundberg (m), Ing-Marie Hansson (s), Tyra Johansson (s), Karl Boo (c), Lars-Ingvar Sörenson (s), Tore Nilsson (m), Maja Bäckström (s), Lars Ahlmark (m), Stina Gustavsson (c), Gunnar Thollander (s), Gunnel Liljegren (m), Jan-Erik Wikström (fp), Mona Sahlin (s), Anders Nilsson (s) och Carl-Henrik Hermansson (vpk).

Reservation

Ingrid Sundberg (m), Karl Boo (c), Tore Nilsson (m), Lars Ahlmark (m), Stina Gustavsson (c), Gunnel Liljegren (m) och Jan-Erik Wikström (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 2 som börjar "I motion" och slutar "motionen avstyrks" bort ha följande lydelse:

I motionen (= utskottet 5 rader) anför motionären.

Utskottet konstaterar att budgetdepartementets rapport fått ett huvudsakligen positivt mottagande av remissinstanserna. Därvid framhålls bl. a. att förslagen skulle skapa ordning i låneförhållandena och klara och enhetliga regler för en viss del av samhällets konstinnehav.

Domstolsverket – den myndighet som initierat utredningen – anser för sin del att redan departementsrapporten klarlägger myndigheternas ansvar för inlånad konst. Den ovisshet som tidigare rått i detta hänseende har alltså enligt domstolsverket undanröjts. Därmed har syftet med verkets framställning år 1976 till finansdepartementet blivit tillgodosett, heter det.

Utskottet delar den uppfattning som såväl domstolsverket som motionären gett uttryck för, nämligen att en författningsreglering av statliga myndigheters lån av konstföremål för lokalutsmyckning ej behöver komma till stånd. Den skulle dessutom innebära en onödig byråkratisering.

I enlighet med det anförda avstyrker utskottet propositionen. Det innebär att motionen tillstyrks.

dels att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

att riksdagen med bifall till motion 1982/83:2294 avslår proposition 1982/83:98.

minab/gotab Stockholm 1983 77140